

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 17/06/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 107: Tâm thanh tịnh có thể làm mọi việc

Tâm chúng ta không thanh tịnh thì chúng ta không thể làm được mọi việc. Nếu có làm thì kết quả không thể tốt đẹp, không thể viên mãn. Vì sao chư Phật Bồ Tát Thánh Hiền làm việc không có chướng ngại, mọi sự việc đều tốt đẹp? Còn chúng sanh chúng ta làm việc gì cũng có chướng ngại? Lý do là vì tâm chúng sanh luôn khởi vọng tưởng, phân biệt, chấp trước. Khi làm bất cứ việc gì, chúng sanh đều so đo có lợi thì mới làm, có lợi thì mới kết giao, có lợi mới thắt chặt các mối quan hệ.

Người xưa từng nói: *“Giao tình của người quân tử lạt như nước!”* Tại sao nhạt? Bởi vì người quân tử không có *“cảm tình vọng động”*. Họ làm việc không phải vì cảm tình mà hoàn toàn vì việc nghĩa, vì việc thiện, vì việc lợi ích chúng sanh nên tận tâm tận lực. Giao tình của kẻ tiểu nhân nhìn bề ngoài rất nồng nàn nhưng đều vì lợi chứ không thật. Những năm gần đây, chúng ta đã thấu hiểu được tâm cảnh này cho nên, khi có việc thì ai cũng nỗ lực làm một cách vui vẻ, đều thấy được trách nhiệm của chính mình. Nếu làm để được tán thưởng thì đó là vụ lợi. Phật Bồ Tát không vì lợi, không vì tình mà làm. Chúng sanh thì khác, hoặc vì lợi, hoặc vì tình mà làm. Đều là sai hết!

Hòa Thượng từng chỉ dạy rằng chúng sanh chúng ta là *“ái duyên từ bi”* tức là thấy người nào dễ thương thì mới từ bi còn thấy người nào dễ ghét thì không từ bi. Bồ Tát là *“chúng sanh duyên từ bi”* tức là còn thấy chúng sanh dễ độ nên chưa rốt ráo. Phật thì là *“vô duyên đại từ”* – lòng từ không có lý do. Chỉ cần chúng sanh đủ duyên là Ngài đến độ, nơi không đủ duyên nữa thì Ngài ra đi, không có một chút lưu luyến, không có một chút vương bận. Chúng ta vì có nhiều lưu luyến nên vương bận.

Bài học hôm nay, Hòa Thượng khẳng định người có tâm thanh tịnh sẽ làm được mọi việc. Người thế gian cũng làm được mọi việc nhưng họ chỉ thỏa mãn được một chút danh vọng lợi dưỡng nhưng sâu thẳm bên trong, họ vẫn buồn lo, phiền não. Người có tâm thanh tịnh dù làm việc thành công hay thất bại họ vẫn tự tại an vui. Người có tâm thanh tịnh không cần phải vọng tưởng mà mọi sự mọi việc sẽ lưu xuất ra từ tự tánh một cách phù hợp, khế hợp với những việc cần ngay trước mắt.

Nếu chúng ta vọng tưởng, tư duy thì công việc chúng ta làm cũng có kết quả nhưng không đạt đến mức độ cao nhất, bên cạnh đó, chúng ta vẫn bị phiền não. Kể cả công việc chúng ta làm có kết quả tốt hay xấu hoặc không tốt không xấu thì chúng ta vẫn phiền não, còn Phật Bồ Tát làm nhiều hơn chúng ta nhưng lại tự tại an vui, không có

phiền não. Hãy tự xét lại chính mình xem chúng ta có phản tỉnh về việc này chưa? Phiền não là cội gốc, căn bản nơi chính chúng ta. Cũng giống như hạt giống cây vốn có sẵn mầm bệnh bên trong nên nếu đặt chúng vào môi trường tốt nhất thì mầm bệnh vẫn lớn lên và phát sinh. Khi còn là cây con, chúng rất yếu ớt. Ngược lại, hạt giống mà tốt, không có mầm bệnh thì khi còn là cây con, chúng có một sức sống mạnh mẽ.

Vậy, chúng ta chính là những hạt giống vốn có mầm bệnh, do đó, khi làm bất cứ việc gì, chúng ta luôn bị phiền não. Phật Bồ Tát luôn có tâm thanh tịnh, vô tư vô cầu, các Ngài đã không còn chút mầm bệnh nào từ trong hạt giống. Nếu có một sự so sánh thì chúng ta có thể ví tâm thanh tịnh của các Ngài như thể trong một môi trường vô trùng tuyệt đối, còn chúng ta thì ở trong một môi trường đầy ô nhiễm. Sự ô nhiễm này đến từ trạng thái có tư có cầu còn Phật Bồ Tát thì vô tư vô cầu. Từ đây, hãy quán sát chính mình, hãy xem lại khởi tâm động niệm, hành động tạo tác, đối nhân xử thế tiếp vật của mình để biết vì sao chúng ta luôn bị dày vò không đạt được sự tự tại an vui như Phật Bồ Tát cho dù các Ngài có gặp hoàn cảnh khó khăn.

Thích Ca Mâu Ni Phật luôn bị lục quân tỳ kheo quấy nhiễu và bị Đề Bà Đạt Đa hãm hại. Từng có lần Đề Bà Đạt Đa đã lăn đá để đè Phật. Tuy nhiên, Phật là bậc đại phước báu nên không dễ gì một hòn đá có thể đè vào Phật. Các thiên thần, các thần hộ pháp đã đỡ viên đá đó, không cho chúng lăn vào Phật. Điều đặc biệt cần chú ý là trước sự hãm hại của Đề Bà Đạt Đa, Phật không hề khởi tâm động niệm, bình lặng, không một chút lẫn tẩn nên tuy có đọa địa ngục, Đề Bà Đạt Đa không phải ở trong vạc dầu sôi, không phải ôm cột đồng, không phải nằm giường sắt mà ông ở một đóa sen đầy thanh tịnh, đầy mát mẻ, đầy tự tại an vui. Còn chúng ta khi gieo thù, gieo oán với chúng sanh, chúng ta bị nhân quả rất nặng vì chúng ta làm chúng sanh đau khổ, tức giận và phiền não. Cho nên, chúng sanh mà khổ đau thì chúng ta cũng có phần.

Nếu chúng ta khởi tâm động niệm, hành động tạo tác, đối nhân xử thế tiếp vật làm chúng sanh khởi phiền não và tạo nghiệp thì chúng ta không thoát khỏi nhân quả đó. Mặt khác, nếu chúng sanh tạo nghiệp, tạo làm lỗi mà chúng ta không sân hận mà vẫn từ bi giúp chúng sanh thì họ sẽ bớt đi phần đau khổ, nhẹ phần nghiệp lực. Ngoài ra họ còn có cơ hội để tu học tiến đến giải thoát. Việc làm này mới chân thật là đại từ đại bi. Cũng vậy, chúng sanh dù có tạo bao nhiêu tội nghịch, hãm hại, hủy báng hay chướng ngại Phật thì Ngài không hề trách móc, không khởi một chút tâm sân hận. Đại từ đại bi là như vậy!

Còn chúng ta, chỉ cần ai gây chướng ngại, làm phiền não thì lập tức, chúng ta đã sân hận. Đây chính là cách chúng ta tự tạo cho mình một hoàn cảnh không tốt đẹp. Ngược lại, nếu chúng ta có thể giữ tâm bình lặng, vẫn yêu thương, vẫn nghĩ làm được việc gì đó tốt đẹp đối với họ thì nơi chúng ta đến, hoặc nơi chúng ta ở sẽ là một hoàn cảnh thiện lành. Cho nên Đề Bà Đạt Đa tuy đọa địa ngục nhưng vẫn ở trong một căn phòng cao cấp nhất, bởi người mà ông tạo tội không có một ý niệm sân hận nào. Từ đó,

tôi mới vỡ lẽ ra là chính mình sẽ khiến tội của chúng sanh bị kết thêm nặng. Việc làm này hoàn toàn sai với bốn hoài của chính mình, như vậy, chúng ta đến thế gian này không phải để cứu khổ ban vui mà là gây thêm phần đau khổ cho chúng sanh.

Phật Bồ Tát đến thế gian là hoàn toàn cứu khổ ban vui. Đây là điểm đặc biệt và khi thấu hiểu được điều này chúng ta mới biết vì sao các Ngài thì tự tại an vui, còn chúng ta ngày ngày luôn phiền não khổ đau. Ngay khi chúng ta phiền não hay tức giận trước hành động gây chướng ngại của chúng sanh thì lập tức chúng sanh cũng tức giận và khởi lên tâm oán thù. Nếu có thể quán sát được việc này thì chúng ta sẽ thấy từ trường của hoàn cảnh này ác liệt đến mức nào? Lúc ấy, chúng ta sẽ tìm cách hiệu đính lại tâm mình. Cho nên nhà Phật có câu “*Quán niệm từ bi*”. Đó là quán chiếu rằng chúng ta, trong công việc, có đang gây phiền não cho chúng sanh không? Và khi chúng sanh gây chướng ngại thì chúng ta có khởi tâm sân hận, tâm oán thù hay vẫn là tâm bình lặng?

Để giữ được tâm như vậy tưởng chừng như đơn giản nhưng thật ra không hề dễ dàng chút nào. Bản thân tôi, sau mấy mươi năm nghe và làm theo lời chỉ dạy của Hòa Thượng Tịnh Không, mới thể hội được đôi chút. Trải qua những năm tháng thật làm, thật trải nghiệm thì mới thật hiệu, thật thể hội! Chúng ta là người học Phật, khi làm bất cứ việc gì, cũng không nên quá khắt trương mà phải luôn khởi được tâm chân thành, giữ được tâm thanh tịnh. Nhờ đó, trí tuệ trong tự tánh sẽ lưu xuất và tự bù đắp kém khuyết của chính mình. Thật ra, không có sự kém khuyết mà mọi thứ đều đầy đủ và có sẵn trong kho tàng của tự tánh. Chỉ cần tâm chúng ta thanh tịnh, chân thành thì những thứ đầy đủ đó sẽ lưu lộ.

Hôm qua, tôi được nói chuyện với các cô giáo thuộc một ngôi trường cũng đã trở thành thành viên của Hệ thống Giáo dục Khai Minh Đức. Lẽ ra việc này phải có sự sắp xếp trước, có họp hội đồng, tuy nhiên, việc này diễn ra hoàn toàn tự nhiên. Tôi nói với các cô giáo tại ngôi trường này rằng, chúng tôi đến đây chính là để làm giáo dục và mong sẽ làm tốt đẹp hơn những gì các cô đang làm. Các cô sẽ được đào tạo, được nhận trang phục áo dài, áo đồng phục của Hệ thống. Nhân dịp này, chúng tôi tặng mỗi cô giáo cùng toàn thể đội ngũ cán bộ nhân viên tại trường, mỗi người một tháng lương. Việc làm kịp thời, đúng lúc này hoàn toàn phù hợp với lời dạy của Hòa Thượng rằng: “*Mình nên trở thành ông già Nô-en chứ đừng làm một vị cảnh sát*” và “*Quà nhiều người ta sẽ thích*”. Ông già Nô-en thì luôn thân thiện và tặng quà. Quà nhiều sẽ làm mọi người vui và quan trọng là tặng quà đúng thời điểm sẽ phát huy tác dụng rất tốt.

Cho nên khi chúng ta vô tư vô cầu thì mọi việc chúng ta làm sẽ có kết quả thập toàn thập mỹ, không có gì chướng ngại. Hơn 10 năm trước, một nhân duyên rất đặc biệt là tôi đã từng đến ngôi chùa trong làng đó để giảng với chủ đề “*Tu từ bản thân*”. Vị chủ cũ của ngôi trường này lúc đó sống ngay sát ngôi chùa. Rõ ràng có một sự liên quan rất mật thiết. Nhân duyên này khiến tôi nhớ đến lời chỉ dạy của Hòa Thượng rằng: “*Mình*

đừng bao giờ bỏ lỡ một nhân duyên, cho dù là nhỏ nhất, nếu mình muốn độ chúng sanh”. Biết đâu nhân duyên nhỏ nhất đó sẽ trở thành nhân duyên lớn trong tương lai.

Cho nên mọi người đừng bỏ qua cơ hội kết duyên lành với chúng sanh. Chúng sanh ở đây chính là phụ huynh, là những người trong tương lai sẽ hợp tác với chúng ta. Hòa Thượng thường dạy rằng: “*Bạn vô tư vô cầu thì bạn có tất cả. Bạn có tư có cầu thì cái tư cái cầu của bạn quá nhỏ, quá ít*”. Từ chỗ này, chúng ta cùng quán sát thì thấy rằng tâm vô tư vô cầu sẽ giúp chính mình có tất cả. Những sự kiện, trại hè hay rau sạch, đậu phụ sạch chúng ta làm đều được tặng miễn phí nên nhiều người tưởng rằng tôi rất giàu có. Thực tế tôi không giàu, tôi chỉ là một người nông dân bình thường. Có người trả tiền điện, có người cho đậu hạt, phần còn lại là người của chúng ta tích cực làm để biếu tặng. Không chỉ một việc làm đậu phụ, mỗi anh em cơ sở vật chất đều biết trồng rau, biết làm truyền thông. Khi cần người hàn xì, khi cần người làm thợ xây thì mọi người đều có thể làm được. Nhiều người không tin rằng sao có những người việc gì cũng biết làm. Họ không tin là việc của họ còn chúng ta làm là thật!

Ba trại hè vừa diễn ra tại Yên Bái, Bắc Ninh, Hòa Phú – Đà Nẵng đã thu hút sự tham gia của hơn 200 thầy cô và các tình nguyện viên, cùng làm việc với tâm vô tư vô cầu. Họ chỉ mong muốn các con có một môi trường học tập tốt nhất, tiếp nhận được lời dạy tốt đẹp nhất, trở thành hành trang cho cuộc đời của các con. Nhờ đó, ngày hè của các con đã trở thành những ngày hè kỳ diệu, như lời của các phụ huynh gửi tới chúng ta. Thật ra điều người ta chưa làm được, người ta thường cho là kỳ diệu.

Mọi việc chúng ta đang làm đều từ sức người mà ra, chẳng hề tốn kém. Ai ai cũng có một tâm niệm hy sinh phụng hiến, chẳng ai đòi hỏi một đồng tiền bồi dưỡng, đồng tiền xăng hay chi phí đi lại. Rau và đậu thì tự mình làm ra, thậm chí các bác bếp đều bỏ tiền túi để đi chợ phục vụ các con. Thay vì đi du lịch đâu đó, mọi người lấy chuyến đi về trại hè là một chuyến đi chơi, cũng thay đổi hoàn cảnh, lấy tiền đáng lẽ để đi chơi mang ra phục vụ cho trại hè, dạy dỗ các con. Thông qua trại hè, chúng ta có thể thấy các con thay đổi từng giờ. Đó là niềm vui rất lớn. Nếu đi chơi đến nơi ồn náo tốn tiền chưa chắc đã vui bằng việc đến trại hè, tạo nên những ngày hè kỳ diệu.

Thế gian này vọng tưởng quá nhiều nên cho rằng để tổ chức được các trại hè thì phải tốn rất nhiều tiền mới làm được. Tôi thấy một hình ảnh hết sức cảm động là có phụ huynh khi chở con đến cũng vác theo một bao gạo, mặc dù chúng ta không hề xin, không hề bảo họ phải làm như thế. Thực ra, chúng ta không tốn tiền mà là tốn sức lực, tốn tâm lực để tạo nên những ngày hè ấn tượng cho các con. Các thầy cô giáo và phụ huynh tại Yên Bái, Điện Biên ai cũng mong muốn năm sau tiếp tục được dự một ngày hè - lễ hội vui do chúng ta tổ chức. Năm nay, chúng ta còn tặng một số xe đạp cho các em nhỏ có hoàn cảnh khó khăn tham dự trại hè tại hai tỉnh miền núi phía Bắc này. Một chiếc xe đạp ở vùng cao không chỉ là một phương tiện đi lại mà còn là một tài sản quý, là sự mơ ước của các em, không dễ gì các em có được.

Tôi đã nhớ lại ngày đầu tiên đi học, tôi mượn được một chiếc xe đạp cũ nhưng không có phanh và tôi còn nhớ như in cảm giác vui sướng thế nào khi được đạp chiếc xe đó. Từ tâm cảnh này tôi suy nghĩ, tại sao ngày khai giảng của các con mình không tặng thêm 30 chiếc xe đạp nữa để niềm vui ngày khai trường của các con được mạnh mẽ hơn. Với tâm vô tư vô cầu nên chúng ta mới dễ dàng khởi lên ý niệm này, nếu làm việc bằng tâm có tư có cầu, chúng ta sẽ nghĩ rằng chúng ta còn quá nhiều việc phải làm nên nếu làm việc này sẽ tốn kém lắm! Ý nghĩ này sẽ làm những việc chân thật lợi ích cho các con bị bỏ qua.

Do đó, Hòa Thượng dạy chúng ta: *“Việc gì có thể làm được thì hãy nên làm ngay!”* Tôi nhớ mãi câu nói này nên tôi đã nghĩ đến việc gì thì tôi liền thực hiện ngay chứ không để đến ngày mai vì biết đâu ngày mai vô thường tới, tôi không làm được thì sao! Đến giờ tôi rất vui vì tôi không bị thất hứa. Thậm chí, tôi chưa từng hứa với người ta, tôi chỉ hứa trong lòng mình là tôi đã làm rồi. Mọi người thử quán chiếu mà xem nếu mình vừa khởi nghĩ đến một việc chân thật lợi ích cho người mà mình làm được việc đó thì niềm vui đó có lớn không?

Bài học hôm nay, Hòa Thượng chỉ dạy rằng tâm thanh tịnh sẽ giúp chúng ta làm được mọi việc. Vậy nếu hiện tại, tâm chúng ta chưa chân thật thanh tịnh, vẫn còn bị ô nhiễm thì cũng chỉ cần tâm chúng ta se se thanh tịnh thì mọi sự mọi việc làm đã khác đi rồi. Ví dụ như trại hè của chúng ta, được mọi người khen tặng là trại hè kỳ diệu. Thật ra, không có gì là huyền bí, kỳ diệu ở đây, chỉ có những con người thật, đang làm việc thật sự với tâm vô tư vô cầu./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!